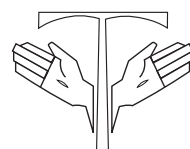

List Ministra Generalnego i Definitorium Generalnego do całego
Zakonu na Uroczystość Świętego Franciszka 2023

OFM

Drodzy bracia i siostry,
Pan niech Was obdarzy pokojem!

Jesteśmy blisko święta naszego ojca i brata Franciszka, które to święto zbiega się z początkiem XVI Zgromadzenia Generalnego Zwyczajnego Synodu Biskupów, który będzie obradował pod hasłem „Dla Kościoła synodalnego: komunია, uczestnictwo, misja (pierwsza sesja). Temat, metoda i proces, zaproponowane przez papieża Franciszka dla Synodu odwołują się do zagadnień takich, jak: wierność Duchowi Świętemu, wspólne kroczenie słuchanie, dialog, rozeznawanie.

Rozeznawanie, poprzez słuchanie i dialog, nie jest czymś obcym naxzej tradycji duchowej i dla naszych początków, o czym za świadczą św. Bonawentura, opisujący Franciszka jako tego, kto „nauczył się od Najwyższego Mistrza rzeczy wielkich”, ale który pomimo tego wcale nie „wstydział się pytać o rzeczy drobne stojących niżej od niego”. Miał w zwyczaju poszukiwać – dodaje Doktor Seraficki – z wyjątkową gorliwością drogi i sposobu doskonalszej służby Bogu, tak jak Jemu się to podoba. Taka była jego najwyższa filozofia, to było jego najwyższym pragnieniem przez całe jego życie: „Pytać ludzi mądrych i prostych, doskonałych i niedoskonałych, młodych i starszych, jaka jest droga najbardziej cnotliwa do osiągnięcia szczytów doskonałości”¹.

Przy tej okazji chcielibyśmy pogłębić zagadnienie słuchania, tak istotnego w naszym życiu i misji. Nasz charyzmat bowiem zrodził się z Ewangelii wysłuchanej przez Franciszka w Porcjunkuli; słuchania Ewangelii, która stała się natychmiast także słuchaniem Kościoła, reprezentowanego przez kapłana, który wyjaśnił młodemu Franciszkowi znaczenie tych słów. W ciągu prawie 15 lat, pierwotna forma życia, której początkiem było tamte szczęśliwe spotkanie z Ewangelią ulegała adaptacji poprzez słuchanie braci oraz lekturę znaków czasu, dokonującą się przede wszystkim podczas kapituł.

W ten sposób, poprzez braterskie rozeznawanie, dokonywane przez Franciszka i jego braci, charyzmat franciszkański otrzymał stopniowo kształt zapisu tekstowego, zatwierdzony ostatecznie 800 lat temu w Regule Zatwierdzonej. Bardzo aktualnym wymiarem słuchania, który pragniemy pogłębić w sposób szczególny, jest wzajemne otwarcie się na wewnątrz naszych wspólnot, przyjęcie daru brata, jego słowami, jego potrzeb, jego zasobów i słabości, czyniących nasze braterskie relacje drogą komunii w wierności Ewangelii.

To prawda, że nasze odwiedziny w różnych prowincjach i podczas różnych spotkań, jakie odbyliśmy jako minister i definitorium, czyli inaczej niż poprzez sprawozdania wysyłane przez ministrów prowincjalnych i rzez wizytatorów generalnych, mogliśmy dostrzec, że Pan nadal czyni wiele dobra poprzez świadectwo i dzieło naszych braci, podejmowane z radością i autentycznością. W ten sam sposób uzmysłowiliśmy sobie, że istnieje wiele czynników utrudniających wzajemne słuchanie, oparte na zaufaniu w naszych braterskich wspólnotach.

¹ LW 12,2

Jednym z tych czynników może być to, że wiele zmian i wyzwań ostatnich lat (digitalizacja, pandemia Covid, ocieplenie klimatu) wymagały dostosowywania się, ciągłego i tak szybkiego, że wielu z nas w tym momencie czują się zwyczajnie zmęczeni i wyczerpani, z niewielkimi zasobami sił do zainwestowania w nasze życie braterskie.

W innych sytuacjach żyjemy w kontekście tak dalece dwubiegunowym, że rozpoczęcie głębszego dialogu wydaje się zagrożeniem dla życia wspólnotowego. W kilku kontekstach to napięta relacja międzypokoleniowa, stanowiąca prawdziwe wyzwanie dla wzajemnego słuchania się we wspólnocie.

Czynnikiem bardzo obecnym jest to, że już większość z nas żyje jednocześnie w świecie rzeczywistym i wirtualnym, co niesie zagrożenie związane z koniecznością popracowania zbyt wielkiej ilości informacji w tym samym czasie. Nie trzeba się dziwić, że w świecie realnym zostaje niewiele przestrzeni dla słuchania brata i siostry, żyjących obok każdego z nas. Jesteśmy bardzo skupieni na nas samych i na naszym sposobie rozwiązywania aktualnych wyzwań.

W dokumencie „Życie jako dialog. Po śladach św. Franciszka”, już kilka lat temu zaproponowano refleksję na temat słuchania jako głównej drogi dialogu. Przede wszystkim podkreślono fakt, że nasze istnienie zaczyna się od wezwania do słuchania:

„Nasze istnienie rodzi się w wezwaniu. Słowo drugiego człowieka zawsze nas poprzedza; poprzedza przede wszystkim Słowo, które od zawsze wypowiedziało nasze imię; imię każdego w jego ubóstwie i w niezbywalnej godności. Jesteśmy braćmi, ponieważ zostaliśmy wezwani i „udzieleni”, lecz także ponieważ zgodziliśmy się być słowem i „darem” jedni dla drugich². Braterska wspólnota jest dialogiem zaczynającym się od nas i który my mamy przerwać. Dialog ten wyraża się w: mówieniu, słuchaniu, powierzaniu, przyjmowaniu różnic, szacunku dla drugiego, rozeznawania Ducha i duchów, wyjaśnianiu i zażegnaniu konfliktów. Wielki dialog podtrzymujący życie Boże przemienia stworzenie w jedna braterską wspólnotę”³.

Owo głębokie słuchanie, zdolne do przekraczania różnic i dwubiegunowości naszego czasu, znajduje się u podstaw naszego powołania, jak to nam przypominają także Konstytucje Generalne naszego Zakonu: „Niech troszczą się o słuchanie innych ze szczerą miłością i szacunkiem; ludzi, wśród których żyją, a w szczególności sposób niech słuchają ubogich, którzy są naszymi nauczycielami. Niech będą gotowi do dialogowania ze wszystkimi”⁴.

2 por. Testament 14

3 OFM Służba na rzecz dialogu 1, Życie jako Dialog. Po śladach św. Franciszka, Sekretariat ds. Ewangelizacji i Sekretariat ds. Formacji i Studiów, Rzym, 2002, str. 154

4 KKG 93, §1

Aby nie utracić kontaktu z nami samymi i z innymi w czasie, który dąży do zamykania nas w nas samych, wzajemne słuchanie jest zatem nieodzownym warunkiem, aby możliwy stał się autentyczny proces nawrócenia i odnowy we wspólnocie. Trzeba prosić o łaskę nawrócenia serca, by móc zradzać relacjonalne dynamiki, poprzez które głos całej wspólnoty będzie mógł zabrzmieć w całej swej wyjątkowości i szczególnym pięknie. To doświadczenie tego piękna będzie zradzało twórcze refleksje i decyzje, na które zgodzą się wszyscy.

Wiedząc, że nie istnieją łatwe recepty na nauczenie się albo na ponowne wzajemne uczenie się, chcielibyśmy przedstawić kilka refleksji, które was poprowadzić do podjęcia praktycznych decyzji:

- Słuchanie ze szczerą miłością i szacunkiem zakłada przede wszystkim gotowość do bycia uważnymi na sposób słuchania drugiego człowieka: „Tylko zwracając uwagę na tego, kogo słuchamy, czego słuchamy i jak słuchamy, możemy wzrastać w sztuce komunikowania, której centrum nie jest teoria albo technika, ale raczej „zdolność serca umożliwiająca bycie blisko”⁵.

- Zdolność uczenia się wzajemnego słuchania jest bardzo związana z gotowością do przewidywania w kalendarzu wspólnoty regularnych chwil dzielenia się, podczas których będzie okazja do wzajemnego słuchania się, które z pozwoli nam uczestniczyć naprawdę w życiu drugiego człowieka. Dlatego byłoby dobrze regularnie rozważać i omawiać we wspólnocie sposób, w jaki wykorzystujemy czas a konkretnie nasz kalendarz. Dotyczy to zarówno planowania kapituł domowych oraz spotkań wspólnotowych, które powinny mieć pierwszeństwo przed innymi zajęciami.

- Często nasza komunikacja we wspólnocie nie jest w stanie zapobiec na czas ewentualnym nieporozumieniom, niezrozumieniu i konfliktom między braćmi. Nie zapominajmy ani nie unikajmy trudów wynikających z wymiaru międzykulturowego oraz z różnic etnicznych i „regionalnych”, obecnych w wielu naszych wspólnotach, a dotyczących właśnie komunikacji i słuchania. Stąd bierze się nasze pytanie: Czy podczas kapituł domowych oraz innych spotkań poświęconych dzieleniu się, jesteśmy gotowi do zajęcia się „rzeczywistymi” sprawami naszego życia we wspólnocie. Czy też ograniczamy się do wymiany informacji, wprowadzając ważne, ale niewystarczające do pogłębienia naszych wzajemnych relacji?

- Paweł VI określił dialog jako „sztukę duchowej komunikacji”⁶. Dlatego byłoby dobrze, aby wzajemnemu słuchaniu i dialogowi towarzyszyła wystarczająco szeroka przestrzeń dla pomocy, jaka może ofiarować wiara i nasz franciszkański charyzmat? Czy możemy to uczynić, pozostając w postawie słuchania także o naszych różnicach kulturowych, językowych, narodowościowych?

- Synodalna droga, przemierzana przez Kościół, zaprasza nas do poszerzenia przestrzeni słuchania i dialogu, aby przekroczyć granice naszych wspólnot albo rodziny franciszkańskiej, oraz aby otworzyć się na słuchanie świata, z jego kulturą i rzeczywistością, dziś coraz bardziej skomplikowanymi. Trzeba mówiąc krótko nauczyć się słuchać tych, co są „na zewnątrz” (świeccy, którzy są przy nas, współpracownicy w misji, młodzież, niewierzący, tzw. „obojętni religijnie”, imigranci, robotnicy i starsi, głosy i pytania stawiane nam przez stworzenie...). Czy we wspólnocie istnieje czas przewidziany na otwarcie się na nich? Jakie konkretne korki możemy przedsięwziąć w celu nauczenia się lepiej poznać, interpretować i przeżywać otaczającą nas rzeczywistość, nie izolując się od niej?

Chcielibyśmy zakończyć list obrazem zaczerpnięty ze „Zwierciadła Doskonałości”, ukazującym nam znaczenie patrzenia oczami Bożymi na wspólnotę opartą na różnorodności i wzajemnym słuchaniu, gdzie brat mniejszy nie może być bratem żyjącym w samotności. Mówi św. Franciszek, że „ten byłby dobrym bratem mniejszym, który prowadziłby takie życie i miałby takie zalety, jak ci święci bracia”⁷. Tylko dzięki ich wierze, ich miłości do ubóstwa, ich prostocie i życzliwości, ich zdrowemu rozsądkowi i modlitwie, ich cierpliwości i miłosierdziu... można stać się prawdziwym bratem mniejszym w naśladowaniu Chrystusa na wzór św. Franciszka; z pewnością nie w pojedynkę.

Z najlepszymi życzeniami na radosne święto św. Franciszka w Stulecie Reguły Zatwierdzonej i Bożego Narodzenia w Greccio, pozdrawiamy Was po bratersku, pozostając w głębokiej komunii w dzień tak piękny dla całej naszej Rodziny.

⁶ Paweł VI, Ecclesiam Suam, nr 38
⁷ por. ZD 85

Bratersko

Rzym, kuria generalna, 17 września 2023.
Święto Stygmatów św. Franciszka.

Fr. Massimo Fusarelli, ofm
Ministro Generale

Fr. Ignacio Ceja Jiménez, OFM
Vicario Generale

DEFINITORI GENERALI

Fr. Jimmy Zammit, OFM

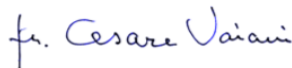
Fr. Joaquin Echeverry, OFM

Fr. Albert Schmucki, OFM

Fr. John Wong, OFM

Fr. Cesare Vaiani, OFM

Fr. César Külkamp, OFM

Fr. Victor Luis Quematcha, OFM

Fr. Konrad Grzegorz Cholewa, OFM

Prot. 112547